บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ต่อรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 เรื่อง ดังนี้

1. นโยบายการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป
2. จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่
3. จุดมุ่งหมายวิชาศึกษาทั่วไป
4. การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป
5. การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของทบวงมหาวิทยาลัย
6. การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ
7. เนื้อหาของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ
8. การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ
9. การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการศึกษาสำหรับวิชาศึกษาทั่วไป ได้มีผู้ให้ทัศนะที่หลากหลาย ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (อ้างใน ชมพูนุช รัตนา, 2538, หน้า 1-2) ได้เสนอแนวคิดนโยบายการจัดการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ไว้ว่า

ต้องยอมรับว่า การศึกษาเป็นการสร้างพลเมืองสำหรับอนาคต ดังนั้นผู้รับผิดชอบการศึกษาต้องกำหนดรูปร่างหน้าตาของพลเมืองในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศวรรษหน้า ซึ่งการศึกษาจะเป็นปัจจัยที่เด่นและสำคัญของแต่ละประเทศ อีกทั้งคุณภาพของคนในอนาคต นอกจากจะเป็นคนไทยแล้วยังต้องเป็นคนของโลกด้วย ดังนั้นจึงตั้งเป้าหมายไว้ว่า นักศึกษาปริญญาตรีของเราในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะในการสร้างวิชาชีพนั้นต้องสร้างความเป็นคนด้วย ซึ่งหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจะเป็นการสร้างคนและเป้าหมายของอุดมศึกษา คือ การสร้างผู้ชำนาญการทั่วๆ ไป (Generalist) คู่กับ ผู้เชี่ยวชาญ (Specialist)

นโยบายดังกล่าวโดยรวมมุ่งเน้นถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองไทยในอนาคตให้มีความรู้รอบตัวดี เหมาะสมที่จะเป็น "คนของโลก" นอกเหนือจากการมีความรู้ในวิชาชีพ ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวอย่างยิ่ง เนื่องจากการที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากระดับอุดมศึกษา นับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศ แต่หากมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเพียงอย่างเดียวก็ตามย่อมเป็นมุมแคบที่จะใช้เป็นปัจจัยในการดำรงคนอยู่ในสังคมและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งในด้านวัตถุและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในปัจจุบัน พลเมืองจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทั่วไป เพื่อใช้ในการปรับตัวให้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข ดังนั้นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความละเอียดอ่อนทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการ

แนวคิดนโยบายในการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาศึกษาทั่วไป ในทัศนะหนึ่ง ของ **วิทย์ วิศทเวทย์** (อ้างใน พรรณี อวนสกุล, 2542, หน้า 1) ซึ่งได้อภิปรายเรื่อง "แนวการจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป" ไว้ดังนี้

การศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปมีมากว่าร้อยปีแล้ว หมายถึง วิชาสามัญหรือวิชาที่คนควรมีความรู้ วิชาเหล่านี้ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษา ศิลปะ ในประเทศอังกฤษมีการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปในระดับมัธยมศึกษามากแล้ว ในระดับปริญญาตรีจึงไม่มีการเรียนอีก อย่างไรก็ดี วิชาศึกษาทั่วไปมีความสำคัญอยู่ที่ ทำให้นักศึกษามีความรู้รอบด้าน สามารถมองเห็นภาพรวมได้ อันเป็นคุณสมบัติสำคัญของปัญญาชนและผู้ที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้นำของสังคมหรือผู้บริหาร

จากแนวคิดของ วิทย์ วิศทเวทย์ จะเห็นว่า เนื้อหาในวิชาศึกษาทั่วไปนั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การศึกษาภูมิศาสตร์ในปัจจุบันมีความสำคัญในการประกอบอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่ที่ยังชีพด้วยการเกษตร นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการศึกษาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในระดับโลก ส่วนการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้ได้ความรู้ ทั้งความเป็นมาของคนไทยและประชาคมโลก ตลอดจนวิวัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างมีหลักการ การศึกษาประวัติศาสตร์แบบวิเคราะห์จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกับภาษาและศิลปะ ซึ่งต้องเป็นความรู้ติดตัวผู้เรียน โดยเฉพาะในสังคมไทยปัจจุบันที่ก้าวสู่ความเป็นสากล ทำให้คนไทยต้องเรียนรู้ภาษาอื่นเพิ่มขึ้น เช่น ภาษาอังกฤษซึ่งใช้สื่อสารได้มากที่สุดในโลก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิชาศึกษาทั่วไปนั้นจะเป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การเป็นผู้มีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมได้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของปัญญาชนและผู้นำสังคม

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไปอีกแนวหนึ่ง ได้แก่ แนวคิดของ **พระธรรมปิฎก** (อ้างใน ชมพูนุช รัตนา, 2538, หน้า 2-4) ได้กล่าวในการประชุมสัมมนา เรื่อง "แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป" ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ โรงแรมเมอร์เดียวร์ บางกอก กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 – 15 กันยายน 2538 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปเป็นการสร้างความเป็นคนให้กับบัณฑิต ส่วนวิชาชีพนั้น เป็นการสร้างเครื่องมือให้บัณฑิต และในการสร้างคนจะต้องให้เป็นผู้นำสังคมไม่ใช่ตามสังคม

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปต้องเน้นการผลิตคนที่มีคุณภาพทั้งองค์รวมใน 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรม (ความสัมพันธ์ที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อม คือ คนและปัจจัยสี่)

2. จิตใจ (จะอยู่เบื้องหลังพฤติกรรม มีคุณธรรม มีกิเลส)

3. ปัญญา (รู้ว่าควรปฏิบัติอย่างไร)

ทั้ง 3 ด้าน ควรผสมผสานกลมกลืนเกื้อกูลกันไปทั้งระบบและจะแสดงออกได้โดยการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองทำให้ชีวิตเป็นสุข เจริญก้าวหน้า สังคมก็เป็นสุข ส่วนพฤติกรรมทางด้านสังคมนั้น ก็หมายถึง จริยธรรม นั่นเอง ทั้งนี้พระธรรมปิฎก ยังได้กล่าวถึงการพัฒนาให้คนเป็นคนเต็มคนสมบูรณ์นั้น ต้องเป็นไปพร้อม ๆ กันทั้ง 4 ด้าน คือ กาย ศีล จิตใจ และปัญญา ดังนี้

กาย - จะเป็นความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ใช้ปัจจัย 4 เป็นหรือไม่ ดูเป็นหรือไม่ ฟังเป็นหรือไม่

ศีล - จะเป็นความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเพื่อนมนุษย์ เช่น เบียดเบียนหรือสร้างสรรค์กันหรือไม่

จิตใจ - มีคุณธรรม มีหิริโอตัปปะหรือไม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของพฤติกรรม มีความสุขเศร้าการมีทุกข์มาก จิตใจก็ไม่มีการพัฒนา

ปัญญา - คือ รู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบข้างตามความเป็นจริงหรือไม่ สามารถนำความรู้มาแก้ปัญหาจนกระทั่งทำให้จิตใจมีอิสระจากการจัดการ เป็นต้น

3. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปควรใช้คนที่เป็นปราชญ์สอน เพื่อให้ได้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง วิชาศึกษาทั่วไปมิใช่วิชาพื้นฐานธรรมดา ควรใช้คนที่เป็นปราชญ์สอน เพราะจำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความเข้าใจในสถานการณ์โลก รู้โลก รู้ชีวิต รู้ซึ้ง

ถึงสัจธรรม ดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องตามสังคม มาเป็นผู้สอนจึงจะสอนได้ดี และในการจัดแบ่งวิชาศึกษาทั่วไป ผู้จัดต้องมีสติปัญญา มีความคิดเห็นกว้างไกล จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

4. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ต้องขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสภาพแวดล้อม เพื่อให้บัณฑิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตนเองควบคู่ไปกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลก

การจัดการศึกษาจะอยู่ท่ามกลางยุคสมัยและสภาพแวดล้อม ดังนั้น วิชาศึกษาทั่วไปจึงเป็นการจัดแยกตามกาละและเทศะ ดังนี้

1. **กาละ** แบ่งออกเป็น 2 อย่าง

1.1 สำหรับยุคสมัย จะทำอย่างไรให้คนมีคุณภาพเหมาะกับยุคสมัยนั้น

1.2 อกาลิโก ไม่ขึ้นกับกาลสมัย

2. **เทศะ** ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ต้องเหมาะสมกับสังคมไทย และขณะเดียวกันก็เข้ากันได้กับสังคมโลกด้วย ต้องพิจารณาดูว่าจะให้เขาเป็นส่วนร่วมของโลกอย่างไร เป็นส่วนสร้างสรรค์หรือส่วนสร้างปัญหา ดังนั้นเราต้องสร้างบัณฑิตให้ มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ สู้สิ่งยาก พึ่งตนเอง และใช้ปัญญา คิดแก้ปัญหา ไม่หวังพึ่งแต่อำนาจคนอื่นหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

2. จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่

การจัดการอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นด่านสุดท้ายในการเตรียมคนที่มีคุณภาพ เพื่อการดำรงตนในสังคมอย่างเป็นสุข เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการพัฒนาสังคม และการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญทัดเทียมนานาประเทศ การจัดการศึกษาของไทยดังกล่าว แต่เดิมนั้นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (อ้างใน เกษม สุวรรณกุล, 2531,หน้า 8)

1. มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะผลิตบุคคลเพื่อไปรับราชการ
2. เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักแต่การสอนเพียงอย่างเดียว
3. เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยราชการ (เว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในระยะแรก)

ด้วยลักษณะข้างต้นทำให้คนไทยติดยึดกับความเป็นข้าราชการ ติดยึดกับเครื่องแบบ และยศฐาบรรดาศักดิ์ ซึ่งต่อมาต้องมีการปฏิรูปใหม่ มีการแต่งตั้งทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นมา รับผิดชอบดูแลการจัดการอุดมศึกษาโดยเฉพาะ นอกเหนือจากบางสถาบันที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การอยู่ภายใต้ทบวงมหาวิทยาลัยทำให้การจัดการอุดมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทหรือภารกิจหลักของการอุดมศึกษาที่ชัดเจนเป็น 4 ประการ

1. การสอนและการผลิตบัณฑิต
2. การวิจัย
3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะขออ้างเฉพาะบทบาทของอุดมศึกษาด้านการสอนและการผลิตบัณฑิตเพียงประเด็นเดียว โดย ทบวงมหาวิทยาลัย (2543, หน้า 20) กล่าวว่า

ปัจจุบันการอุดมศึกษาไทยกำลังประสบภาวะวิกฤตทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งยังไม่สามารถทำหน้าที่กลไกระดับสมองในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของชาติได้ตามบทบาทหน้าที่อันควรจะเป็น อุดมศึกษายังสร้างปัญญาไม่ลึก เน้นเพียงการท่องจำจากการถ่ายทอดและการสอน แม้จะมีบัณฑิตเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากแต่มีนักคิดเกิดขึ้นน้อย ในสังคมปัจจุบัน อุดมศึกษาขาดเอกภาพในเชิงนโยบาย และการบริหารจัดการอุดมศึกษายังกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพ สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการสอน ละเลยการวิจัยเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ เกิดปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยสรุปแล้วจุดอ่อนที่สำคัญของอุดมศึกษาจะเกี่ยวข้องกับประเด็นเชิงคุณภาพ ทั้งคุณภาพของหลักสูตรและกระบวน การจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนอาจารย์และขาดการวิจัยอย่างจริงจัง

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับอุดมศึกษาจึงได้ร่วมมือกันกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตขึ้นมาใหม่ ดังวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนานักศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 หน้า 9) ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ ทักษะ (ด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีวิต) และความสามารถระดับสากล เรียนรู้ (ใฝ่รู้) ตลอดชีวิต
2. มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และความเป็นผู้นำ
3. มีสติปัญญาและวิจารณญาณ มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาได้
4. เข้าใจความเป็นจริงของสังคมไทย และสังคมโลก รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันในระดับสากลและสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข
5. มีความเป็นประชาธิปไตย
6. มีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนาประเทศ

7. ตระหนักในคุณค่าทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน

9. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

จากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังได้มีการกำหนดการสร้างสรรค์องค์ความรู้ เพื่อการพัฒนานักศึกษา หรือเอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาอีก 10 ประการ (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 หน้า 15) คือ

1. สร้างหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยศึกษาจากการตั้งประเด็นปัญหา

2. สร้างโอกาสการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมจัดกิจกรรมกับสถาบัน

3. จัดกิจกรรมเสริมความรู้นอกหลักสูตรตามความสนใจของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน

4. จัดหาอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการหาความรู้ของนักศึกษา เช่น Computer Internet และสื่อสารโทรคมนาคม ทั้งในสถาบันและหอพัก

5. ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการ จัดกิจกรรมสัมผัสชุมชน สังคม โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่เรียน

6. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้านภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น โดยผ่านชมรมวิชาการของสโมสรนักศึกษา

7. ส่งเสริมหลักสูตรของสถาบันให้มีลักษณะเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสถานประกอบการ

8. ปรับปรุงหลักสูตรในหมวดการศึกษาทั่วไป ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

9. กำหนดเป็นระเบียบ / ข้อบังคับให้สามารถเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานกิจกรรมนักศึกษามาเป็นความสามารถทางวิชาการตามหลักสูตรได้

10. สนับสนุนให้อาจารย์บูรณาการกิจกรรมวิชาการกับกิจกรรมนักศึกษาเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน

สำหรับหลักสูตรในหมวดการศึกษาทั่วไป ที่ให้มีรายวิชาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษานั้น เนื่องจากในแผนฉบับนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์นอกชั้นเรียน ซึ่งนักศึกษาจะได้รับจากการร่วมกิจกรรมนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระยะที่ 9 หน้า 5) กล่าวว่า "สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกแบบผู้ประกอบการ มีความคิดและวิจารณญาณ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้"

กล่าวโดยรวมจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาใหม่ จึงต้องตระหนักถึงการให้ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์แก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปเป็นพื้นฐานในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตต่อไป

3. จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ทุกสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้ ดังเช่น ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ของ ทบวงมหาวิทยาลัย (2539) เรื่อง "รูปแบบการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" ได้สรุปผลสังเคราะห์จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป (อ้างใน ชุติมา สุวรรณทะ, 2540, หน้า 18) ไว้ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างในสาขาวิชาต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์และความเกี่ยวเนื่องประสานกันของสาขาวิชาต่าง ๆ
2. มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร
3. มุ่งให้ผู้เรียนมีปัญญารู้จักคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ มีความคิดริเริ่ม รักความก้าวหน้า มองเห็นการณ์ไกลอย่างมีโลกทัศน์ และเป็นตัวของตัวเอง
4. มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เข้าใจสังคม มองเห็นปัญหาในสังคมพร้อมที่จะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาของตนเอง ผู้อื่น ได้เหมาะสมและสามารถดำรงคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
5. มุ่งให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และมีสุนทรียะในศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีความเป็นไทย มีคุณธรรม และจริยธรรมสูง

วิทย์ วิศทเวทย์ (อ้างใน พรรณี อวนสกุล, 2542, หน้า 1) ได้กล่าวถึง เรื่อง "แนวการจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป" ในด้านจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป (เชิงอุดมคติ) ว่า มี 3 ประการ ด้วยกัน คือ

1. ให้มนุษย์รู้จักตัวเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ได้แก่

1.1 โลกกายภาพ ได้แก่ วิชาธรรมชาติวิทยา ชีววิทยา เคมี วิชาสาย

วิทยาศาสตร์ เพราะมนุษย์อยู่กับธรรมชาติ วิชาเหล่านี้ควรสอนแบบหาเหตุผล หาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์กับสังคม

1.2 สังคมมนุษย์ มนุษย์ต้องรู้จักองค์กรของสังคม กฎหมาย การเมือง พฤติกรรมของมนุษย์เพื่อเข้าใจมนุษย์อื่น ๆ ที่อยู่ในสังคมร่วมกัน

1.3 ตัวมนุษย์เอง มนุษย์ทุกคนย่อมมีจินตนาการ การสร้างสรรค์ วิชาเหล่านี้ มุ่งส่งเสริมการแสดงออกของมนุษย์เพื่อให้เป็นคนเต็มคน วิชาเหล่านี้ ได้แก่ วิชาทางด้านศิลปะ

2. ควรเป็นวิชาทั่วไปมีเนื้อหาที่ไม่ว่าจะศึกษาสาขาวิชาอะไรก็ควรรู้ เช่น วิชาการเมืองโลก หรือถ้าเป็นวิชาฟิสิกส์ เบื้องต้น ก็ควรมีเนื้อหาที่สอนให้รู้จักวิธีคิดทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุผลไม่ใช่เรียนสูตรหรือกฎเกณฑ์ที่ซับซ้อน

3. เป็นวิชาที่ขยายโลกทัศน์ สติปัญญา ความเข้าใจมากกว่าเป็นวิชาปฏิบัติการเฉพาะกิจ เช่น วิชากฎหมายทั่วไป ที่เน้นกฎหมายในฐานะอยู่ในสังคมมนุษย์หรือวิชากฎหมายกับสังคม แต่ไม่ใช่วิชากฎหมายธุรกิจซึ่งถือเป็นวิชาเฉพาะไม่ใช่วิชาศึกษาทั่วไป

จากแนวคิดของ วิทย์ วิศทเวทย์ นั้น ผู้ศึกษาคิดว่า ควรมีแนวการจัดการเรียนการสอนในด้านเชิงอุดมคติด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักประมาณตัวเองและสิ่งที่อยู่รอบข้าง เช่น ทางโลกกายภาพเกี่ยวกับธรรมชาติทั่วไปการหาเหตุผล และมีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ในสังคมเดียวกัน อีกทั้งให้มีการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนเป็นคนเต็มคนยิ่งขึ้น

4. การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

สถาบันการศึกษาทุกแห่งสำหรับด้านการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตร มีการใช้ มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความชัดเจน ทันสมัย มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หรือผู้เรียนอย่างมากมาย รวมทั้งผู้ใช้หรือผู้เรียนมีความพร้อมที่จะใช้หรือเรียนหลักสูตรนั้นได้ อีกทั้งให้มีหน่วยงานหรือองค์กรรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง ซึ่งอาจจัดในรูปหน่วยงานเป็นการเฉพาะ หรือในรูปแบบคณะกรรมการ ตามความเหมาะสมของแต่ละสถาบัน เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังแนวความคิดของ อำนาจ จันทร์แป้น (2532,หน้า 111) กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการเรียนการสอน การจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นนอกจากจะต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการบริหาร

หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สำหรับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 25-26) กล่าวไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โครงการวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. **เอกสารหลักสูตร** มีความชัดเจน สมบูรณ์ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. **ผู้สอนมีคุณภาพ** คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

3. **ผู้เรียน** มีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทักษะพื้นฐาน พร้อมที่จะเรียนหลักสูตรนี้ได้

4. **มีบริการสนับสนุน** มีทรัพยากรหลักสูตรที่ดี และเพียงพอที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร

5. **มีคณะกรรมการบริหารที่ดี** ดำเนินการจัดระบบบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. **ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ** พร้อมที่จะให้ข้อมูลและช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน

7. **มีบรรยากาศทางวิชาการ** ที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้และมารยาททางสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาการ และทักษะทางสังคมของผู้เรียน

8. **ระบบควบคุมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร** การติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของทบวงมหาวิทยาลัย

แนวทางในการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

จากประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2532 ประกาศ ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2532 มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะ จำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยจัดในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

1. **แนวคิดทั่วไป**

โดยที่หมวดวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของ วิชาศึกษาทั่วไป ดังนั้นจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ.2532 โดยสรุป คือ ผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2. **วัตถุประสงค์ของหมวดวิทยาศาสตร์ทั่วไป**

ควรเน้นให้ผู้เรียนศึกษา ได้เรียนรู้วิชาที่เน้นในด้านปรัชญา แนวคิด (concept) และวิธีการหาเหตุผลด้านวิทยาศาสตร์ (reasoning) ผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม

3. **รูปแบบการจัดหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป**

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้างต้น วิชาศึกษาทั่วไปหมวดวิทยาศาสตร์ทั่วไป ควรจัดในลักษณะบูรณาการในลักษณะ

1) เชิงพหุวิทยาการ
2) เป็นวิชาที่แก้ปัญหาสังคม
3) ผสมทั้ง 2 อย่างข้างต้น

4. **รูปแบบการบริหาร**

ควรบริหารงานโดยหน่วยงานหรือคณะกรรมการเฉพาะ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีธรรมชาติแตกต่างจากวิชาชีพ

6. การบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ

มหาวิทยาลัยพายัพได้รวมแนวความคิดจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ และจากอาจารย์หลาย ๆ ท่าน จากหลาย ๆ แห่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำการปรับปรุงหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย พร้อมด้วยปณิธานของมหาวิทยาลัยพายัพ ดังรายงานการประชุมของ **พรรณี อวนสุกล** (2542, หน้า 3) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้เห็นเป็นลักษณะของกรอบแนวคิด ดังนี้

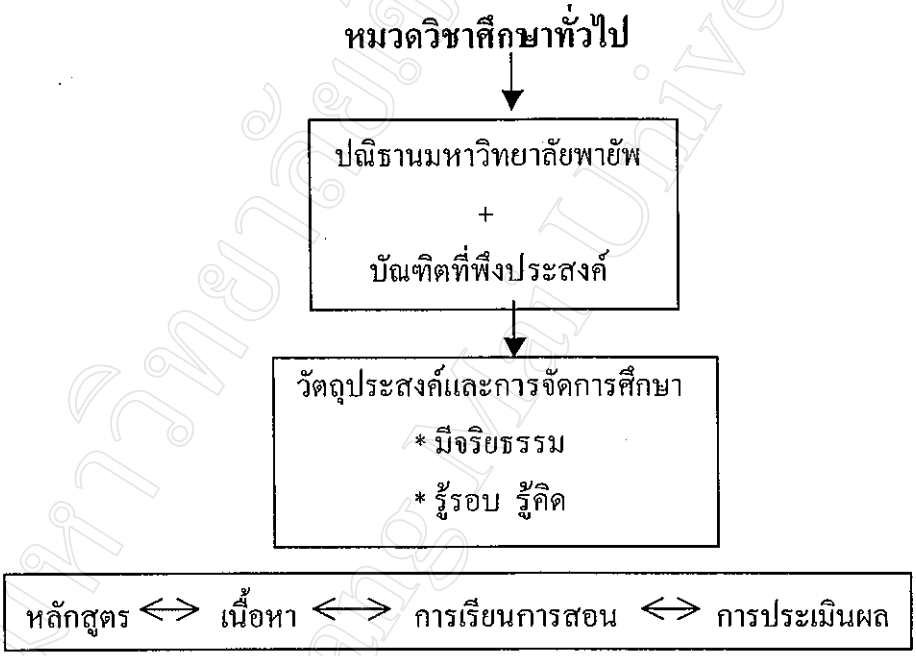

รายวิชาและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ควรจัดแบบสหวิทยาการ คือ รายวิชาที่เชื่อมโยงหรือบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไป ให้มีความทันสมัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาเข้าใจความเชื่อมโยงของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีต่อการศึกษาหาความรู้และการแก้ปัญหาต่อไป รวมทั้งรู้จักใช้วิถีทางที่วิชาเหล่านั้นจะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบันได้ (ชุติมา สุวรรณทะ. 2540, หน้า 18)

7. เนื้อหาของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ

จากการที่มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระดับปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัย ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพายัพจึงได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ใน พ.ศ. 2541 ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ อีกทั้งให้ วัตถุประสงค์โดยรวมในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เหมาะสมกับยุคสมัย
2. เพื่อเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาในรายวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะของสหวิทยาการ
4. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลในการศึกษาเพื่อชีวิต

รายละเอียดเนื้อหาของแต่ละรายวิชา ดังนี้

1) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ นักศึกษาจะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย

1.1 รายวิชา สม. 100 สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า (AS 100 Information and acquirement of knowledge) เป็นการศึกษาความสำคัญของสารนิเทศ เทคโนโลยีสารนิเทศ คุณค่าของข้อมูลข่าวสาร จริยธรรมในการใช้ข้อมูลข่าวสาร แหล่งสารนิเทศ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากทรัพยากรสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ตลอดจนการรวบรวมข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AS100)

1. ให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของสารนิเทศ
2. เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของการใฝ่หาความรู้และจริยธรรมในการใช้ข้อมูลข่าวสาร
3. เพื่อให้นักศึกษารู้จักแหล่งสารนิเทศ และทรัพยากรสารนิเทศต่าง ๆ
4. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา
5. เพื่อให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าข้อมูล รวบรวม เรียบเรียง และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ

1.2 รายวิชา สม.101 บุคคล สังคม และวัฒนธรรม (AS 101 Individual culture and society) เป็นการศึกษาพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม การสื่อสารความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศึกษาปัญหาสังคมทั่วไปโดยเน้นปัญหาของสังคมไทย เพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ของโครงสร้างทางสังคมที่มีผลกระทบต่อมนุษย์กับสังคมและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AS101)

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พฤติกรรมมนุษย์ ความสัมพันธ์ทางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสาร

2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจปัญหาสังคม สังคมไทยในเชิงโครงสร้าง ที่มีผลกระทบต่อมนุษย์กับสังคมวัฒนธรรม

1.3 รายวิชา สม.102 สังคมกับกฎหมาย (Society and law) เป็นการศึกษาพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับการควบคุมทางสังคมภายใต้ระบบศีลธรรมจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณีจากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาระบบและพัฒนาการของระบบกฎหมาย กับสถาบันเศรษฐกิจและการเมืองในบริบทของสังคมไทย กฎหมายกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมด้วยกฎหมาย

1.4 รายวิชา สม.104 สังคม เศรษฐกิจ การเมือง (Society economics and politics) เป็นการศึกษาการดำรงอยู่ของมนุษย์ท่ามกลางความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยวิเคราะห์ทำความเข้าใจระบบและพัฒนาการของระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในบริบทของสังคมไทย และการสังเคราะห์องค์ความรู้ดังกล่าว โดยพิจารณาเงื่อนไขทางการเมืองที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งประเด็นการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์การเมือง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AS104)

เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ เงื่อนไข และความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของไทย และสามารถคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาและทางเลือกของสังคมไทย ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัฒน์

1.5 รายวิชา สม.109 สังคมกับบทบาทหญิง – ชาย (AS109 Society and Gender's issues) เป็นการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อความเข้าใจในบทบาทและสถานภาพของหญิง - ชาย ในฐานะปัจเจกบุคคล และในฐานะของสมาชิกของสังคม โดยศึกษาจากปรากฏการณ์ทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจในสถานภาพและบทบาทหญิง–ชายภายใต้ชีวิตและวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น อุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมที่เกี่ยวกับบทบาทหญิง-ชาย แนวคิดปรัชญา-ศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางเพศ กระบวนการการอบรมเรียนรู้เรื่องบทบาทหญิง-ชาย ตลอดจนศึกษาทำความเข้าใจการแบ่งแยกทางเพศอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่นในประเด็นเรื่องเศรษฐกิจและการทำงาน สุขภาพ และสวัสดิการแรงงานสำหรับหญิง - ชาย รวมตลอดถึงเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิง-ชาย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของหญิง

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AS109)

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาเรื่องหญิง-ชายในสังคม

2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการศึกษาเรื่องหญิง-ชาย

3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจโครงสร้างความสัมพันธ์และบทบาทหญิง-ชายในสังคม

4. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจสถานภาพของหญิง-ชายในนกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

5. เพื่อให้นักศึกษาตระหนักรู้ มีความเข้าใจ และการยอมรับในสถานภาพและบทบาทของหญิง - ชายในมุมมองเรื่อง ความเท่าเทียมและเป็นธรรมทางสังคม เพื่อให้เกิดความเอื้ออาทรและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ระหว่างหญิง-ชายในสังคม

1.6 รายวิชา จว.101 จิตวิทยากับชีวิตประจำวัน (PS101 Psychology and daily living) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งเน้นในด้านการดำเนินชีวิตส่วนตัว ครอบครัว การทำงาน และสังคม ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การเลือกคู่ครอง สุขภาพจิตและการปรับตัว การอบรมเลี้ยงดู การเลือกอาชีพและการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนจริยธรรมกับการเป็นพลเมืองดี

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (PS101)

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงการดำรงชีวิตในด้านส่วนตัวในเรื่องบุคลิกภาพ การพัฒนาตนเองและการเสริมสร้างกำลังใจ เพศศึกษาได้

2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงการดำรงชีวิตในด้านครอบครัวในเรื่องสุขภาพจิต และการปรับตัว การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวได้

3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึง การดำรงชีวิตในด้านการงานและอาชีพ ในเรื่องการประกอบอาชีพและการปรับตัว การจูงใจในการทำงาน จิตวิทยาในการทำงานเป็นทีมได้

4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึง การดำรงชีวิตในด้านสังคม ในเรื่องมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือ ความขัดแย้งและการแก้ปัญหา จริยธรรมและการเป็นพลเมืองดีได้

1.7 รายวิชา พล.101 พลศึกษา (PE101 Physical education) เป็นการศึกษาทักษะพื้นฐานในการเล่นกีฬา ระเบียบ กติกาและกฎเกณฑ์ ตลอดจนการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญหา ประกอบด้วยกีฬา ดังนี้

กีฬาลีลาศ (Dance Sport) การลีลาศหรือการเต้นรำ เป็นกิจกรรมทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก เป็นกิจกรรมที่ดีมีคุณค่าในการพัฒนาบุคลิกภาพและส่งเสริมให้มีการแสดงออกในทางที่ดี ตามลักษณะความต้องการทางธรรมชาติของมนุษย์ โดยการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งจะผสมผสานกันระหว่างร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจังหวะดนตรีเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชากีฬาลีลาศ

1. เพื่อเป็นการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพ
2. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน
3. เพื่อต้องการเข้าสังคมและการเข้าร่วมสังสรรค์
4. เพื่อพัฒนาตนเองทางด้านบุคลิกภาพและการแสดงออกในทางที่ดี
5. เพื่อให้มีความรู้ในการเต้นรำแบบมาตรฐาน

กีฬาเทเบิลเทนนิส (Table Tennis) เป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่ต้องการใช้ความสัมพันธ์ของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เป็นไปด้วยดี ซึ่งเป็นการฝึกทักษะให้กับร่างกายและประสาทของเราในการที่จะนำไปประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพได้ดี กีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นเกมการเล่นง่าย ๆ อุปกรณ์การเล่นราคาถูก และการเล่นสนุกสนาน ทำให้เป็นที่นิยมของบุคคลทั่วไป นอกจากผู้เล่นจะได้ความสนุกสนานเพลิดเพลินทางจิตใจ จึงนับเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าให้ประโยชน์ในการออกกำลังกายได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชากีฬาเทเบิลเทนนิส

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม
2. เพื่อให้มีทักษะในการเล่นเทเบิลเทนนิสพื้นฐาน
3. เพื่อให้มีทักษะในการเล่นและแข่งขัน

4. เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

6. เพื่อใช้ในการออกกำลังกายในชีวิตประจำวันได้อย่างสม่ำเสมอและปลอดภัย

กีฬาวอลเล่ย์บอล เป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่ต้องใช้ความสัมพันธ์ของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายประกอบกิจกรรม ทำให้ผู้เล่นมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความสามัคคี และสามารถเล่นได้ง่าย

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชากีฬาวอลเล่ย์บอล

1. เพื่อให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง
2. เพื่อให้มีทักษะในการเล่นวอลเล่ย์บอลขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อให้มีทักษะการเล่นเป็นทีม
4. เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

กีฬาบาสเกตบอล (Basketball) เป็นกีฬาที่อาศัยความแคล่วคล่องว่องไว การตัดสินใจรวดเร็วและแม่นยำ จึงถือได้ว่าเป็นกีฬาที่เสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อระบบต่างๆ ในร่างกายทุกระบบอย่างมีคุณภาพ เกิดประโยชน์แก่ร่างกายได้สูงสุด

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชากีฬาบาสเกตบอล

1. เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์
2. เพื่อฝึกทักษะในการเล่นบาสเกตบอล
3. เพื่อฝึกหัดการดำเนินการจัดการแข่งขัน เข้าใจกฎกติการการแข่งขัน
4. เพื่อส่งเสริมการมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

กีฬาเทควันโด (Teakwondo) เป็นกีฬาศิลปะการต่อสู้ ศิลปะการป้องกันตัวโดยการใช้มือและเท้าของประเทศ เกาหลี และเป็นกีฬาที่ได้รับการยอมรับ บรรจุในการแข่งขัน กีฬาเอเชี่ยนเกม ซีเกม กีฬาแห่งชาติ และกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ ทรงคุณค่ามากยิ่งที่บุคคลควรได้รับการฝึกฝน

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชากีฬาเทควันโด

1. เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์
2. เพื่อฝึกทักษะในการเล่นกีฬา เทควันโด
3. เพื่อฝึกทักษะในการดำเนินการจัดการแข่งขัน กฎกติกาเทควันโด
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและคุณธรรม

2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ นักศึกษาจะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต ประกอบด้วย

2.1 รายวิชา ศน.100 จริยธรรมกับการดำเนินชีวิต(AR100 Ethical teaching and daily living) เป็นการศึกษาความหมายของจริยธรรมในการดำเนินชีวิต โดยเน้นศึกษาคริสต์จริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AR100)

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปรัชญา ปณิธานและประวัติของมหาวิทยาลัยพายัพ
2. เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เรื่องหลักคำสอนและจริยธรรมของคริสต์ศาสนา
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้และความเข้าใจในวิชานี้ไปใช้ได้ในการดำเนินชีวิต

2.2 รายวิชา ปศ.102 พัฒนาการของโลกสมัยใหม่ (HI102 Development of the modern world) เป็นการศึกษาพัฒนาการของสังคมโลก ตั้งแต่ ค.ศ.1500 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยศึกษาความสัมพันธ์ทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม อันเป็นพื้นฐานแห่งการพัฒนาของโลกสมัยใหม่

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (HI102)

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และเข้าใจพัฒนาการของสังคมโลกในด้านต่าง ๆ คือ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลป วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งการพัฒนาของโลกสมัยใหม่
2. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์และบูรณาการของพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันมีผลต่อลักษณะของสังคม
3. เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษานำความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ของสังคมโลก ปัจจุบันอย่างมีหลักการเหตุผล

2.3 รายวิชา ปร.103 ปรัชญากับชีวิต (AP103 Philosophy and life) เป็นการศึกษาชีวิตมนุษย์บนพื้นฐานปรัชญา เพื่อการเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่า ตลอดจนศึกษาการใช้หลักสุนทรียศาสตร์ในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและธรรมชาติในเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AP103)

1. เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาในระบบต่าง ๆ และวิธีการทางปรัชญา
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกวิถีการดำเนินชีวิตจากโลกทัศน์ที่ปรัชญาให้แนวทางไว้
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ที่ได้ศึกษาและสร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคมต่อไป

2.4 รายวิชา ดศ.100 พื้นฐานดนตรี นาฏศิลป์และการละคร (AM100 Intrtoduction to music, dance and drama) เป็นการศึกษาประเภทของเครื่องดนตรี การผสมวงแบบต่าง ๆ ทั้งของไทยและสากลและศึกษาโครงสร้างของเพลงตามสมัยนิยม ตลอดจนประวัติและประเภทของนาฏศิลป์และการละครไทย

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AM100)

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถรู้จักและแยกประเภทของเครื่องดนตรี รวมทั้งการผสมวงแบบต่าง ๆ ทั้งของไทยและสากลได้
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถบอกประเภทและอธิบายความหมาย ของโครงสร้างของดนตรีตามสมัยนิยม
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายประวัติดนตรีตะวันตกได้
4. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายประวัติและแยกประเภทของนาฏศิลป์ การละครไทยได้
5. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาเข้าใจ และเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของดนตรี นาฏศิลป์และการละคร

2.5 รายวิชา ดศ.107 รากฐานดนตรี การละครและนาฏศิลป์ (AM107 Foundations of Thai drama and dance) เป็นการศึกษาประเภทการละคร นาฏศิลป์ไทยและความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี การละครและนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนแนะนำฝึกหัดเบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมแขนงนี้

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (AM107)

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย และวิวัฒนาการของการละครไทยได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายวิวัฒนาการ และลักษณะวิธีการแสดงของการแสดงโขนได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถจัดหมวดหมู่ประเภทของนาฏศิลป์ไทย ได้แก่ ระบำ รำ เต้น ได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายลักษณะวิธีการแสดงเบิกโรงของการละครและโขน
5. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายลักษณะวิธีการแสดงมหรสพของไทย ซึ่งประกอบด้วย หุ่น หนังใหญ่ หนังตะลุง การละเล่นพื้นเมืองในแต่ละภาคของไทย
6. เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้น และท่ารำนาฏศิลป์ไทยที่เป็นแบบแผนมาตรฐานได้อย่างถูกต้อง
7. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาเข้าใจคุณค่า และประโยชน์ของศิลปะแขนงนี้

3) กลุ่มวิชาภาษา นักศึกษาจะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย

รายวิชาภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

3.1 รายวิชา ท. 102 ทักษะการใช้ภาษาไทย (TH102 Skills in using Thai language) เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ตลอดจนทักษะการคิดการวิเคราะห์ วิจารณ์ เน้นการฝึกปฏิบัติโดยการใช้ข้อมูลและสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและละเอียดยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (TH102)

นักศึกษาสามารถใช้ภาษาไทยทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายวิชาภาษาอังกฤษ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

3.2 รายวิชา อ.101 ภาษาอังกฤษ 1 (AE101 English 1) เป็นการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ศึกษาไวยากรณ์ ฝึกการเขียนระดับประโยคและความเรียงเชิงบรรยาย

3.3 รายวิชา อ.102 ภาษาอังกฤษ 2 (AE102 English 2) ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะอ่านความเรียงที่มีโครงสร้างภาษาที่ซับซ้อนขึ้น โดยเน้นการหาความหมายจากบริบท จับใจความสำคัญ การตีความ การอ้างอิง รวมทั้งการสรุปความ และฝึกการเขียนความเรียงเชิงพรรณนา โดยใช้โครงสร้างภาษาที่ซับซ้อนขึ้น

3.4 รายวิชา อ.201 ภาษาอังกฤษ 3 (AE201 English 3) เป็นการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการอ่านความเรียงประเภทต่าง ๆ การจัดลำดับเนื้อหา การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปความ ฝึกการเขียนโครงร่างของบทความที่อาน การเขียนจดหมายส่วนตัวและการบันทึก ข้อความ

3.5 รายวิชา อ.202 ภาษาอังกฤษ 4 (AE202 English 4) เป็นการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์ ฝึกการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น การเขียนความเรียงเชิงเปรียบเทียบ การเขียนความเรียงเชิงเหตุผล การเขียนเพื่อเสนอแนะ และการเขียนจดหมายอย่างเป็นทางการ

3.6 รายวิชา อ.203 การพัฒนาทักษะในการอ่าน (AE203 Developing reading skills) เป็นการศึกษาหลักการอ่านและฝึกอ่านบทความขนาดยาวหลากชนิด เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในวิทยาการ

สาขาต่าง ๆ โดยเน้นความเข้าใจโครงสร้างของประโยคและความหมายของคำศัพท์จากบริบท เพื่อให้สามารถเก็บใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง เขียนโครงร่างบทความที่อ่านและเขียนย่อความของบทความนั้น ๆ

3.7 รายวิชา อ.205 การอ่านอภิปรายและการรายงาน (AE205 Readings and discussion) เป็นการฝึกอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสารภาษาอังกฤษ รวมทั้งบทบรรณาธิการในระดับที่ยากกว่าวิชา อ.203 สามารถเข้าใจคำศัพท์และสำนวนที่ใช้ในปริบท รวบรวมความคิดจากบทความนั้น ๆ และสามารถอภิปรายทั้งปากเปล่าและเขียนตอบโต้ เห็นด้วยหรือขัดแย้งกับบทความที่อ่าน โดยให้เหตุผล และข้อคิดเห็นประกอบการโต้แย้งนั้นอย่างสมเหตุสมผล รายงานปากเปล่า บทความที่อ่านนอกเวลาและเขียนรายงานประกอบ

3.8 รายวิชา อ.209 ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ (AE209 Customs and cultures of the English speaking world) ศึกษาประวัติ ความสำคัญและพิธีการของเทศกาลต่าง ๆ หมวดคำศัพท์และสำนวนภาษาที่ใช้ในแต่ละเทศกาลสิ่งที่ควรพูดหรือไม่ควรพูดในบทสนทนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและกำจัดข้อกีดขวางทางด้านวัฒนธรรมของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

3.9 รายวิชา อ.211 การเขียนความเรียง 1 (AE211 Writing 1) ทบทวนหลักไวยากรณ์ตั้งแต่คำ วลี ไปจนกระทั่งโครงสร้างประโยครูปแบบต่าง ๆ เอกรรถประโยค อเนกรรถประโยค สังกรประโยค อนุประโยค และมุขยประโยค ฝึกเขียนรูปประโยคแบบต่างๆ เขียนโครงสร้าง ความเรียงขนาด 1 ย่อหน้า และเขียนความเรียงชนิดต่าง ๆ อาทิ การเล่าเรื่อง การบรรยาย การอธิบาย การเปรียบเทียบและการหามูลเหตุและผล

วัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชาทางด้านภาษาอังกฤษ

1. ทักษะการฟัง เพื่อให้เข้าใจข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง เข้าใจบทสนทนา ฟังและเข้าใจบริบท

2. ทักษะการพูด เพื่อให้มีการถามและตอบคำถามได้ พูดเกี่ยวกับชนิดของบ้านและความคิดเกี่ยวกับบ้าน พูดเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคน อธิบายสถานการณ์ ให้รายละเอียดโดยกว้างและเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับครอบครัว วางแผนการเดินทางและงานเลี้ยงอาหารกลางวัน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับทิศทาง พูดเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการบันเทิง อธิบายคน เสื้อผ้า

3. ทักษะการอ่าน อ่านเพื่อหาความคิดหลักสำคัญได้ เปรียบเทียบข้อมูลในบทความโดยใช้ประสบการณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัว อ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะได้ อ่านและตอบแบบสอบถามได้ เข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่จัดหาให้ได้ เข้าใจการอ่านบทความได้

4. ทักษะการเขียน เขียนประโยคอย่างง่ายได้ โดยใช้คำวิเศษบอกความถี่ได้ เขียนประโยคความรวมเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ได้เขียนบทความที่บอกถึงทิศทางได้ เขียนบทความที่อธิบายถึงลักษณะภายนอกของบุคคลได้

4) **กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์** นักศึกษาจะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ประกอบด้วย

4.1 รายวิชา วท.100 มนุษย์กับเทคโนโลยีชีวภาพและสิ่งแวดล้อม (GS100 Relation of man towards biotechnology and environment) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับเทคโนโลยีชีวภาพ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (GS100)

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญของเทคโนโลยีชีวภาพที่มีต่อการดำเนินชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์
2. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรคสังคมและดูแลสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อให้นักศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รู้เท่าทัน และอยู่ในโลกของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้อย่างมีความสุข
5. เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถติดตามความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

4.2 รายวิชา คณ.100 คณิตศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน (MA100 Mathematics for daily living) ศึกษาเกี่ยวกับตรรกศาสตร์สำหรับชีวิตประจำวัน การแปรผัน การจัดลำดับ การจัดหมู่และความน่าจะเป็น และคณิตสำหรับชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (MA100)

1. เพื่อให้เข้าใจหลักการคิดอย่างมีระบบ รู้จักใช้เหตุและผล ในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ
2. เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ หรือปัญหาในชีวิตประจำวันกับองค์ประกอบต่าง ๆ
3. เพื่อให้สามารถคิด คำนวณ และตรวจสอบความถูกต้องของเหตุการณ์ หรือปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน

4. เพื่อให้ตระหนักและเข้าใจตั้งแนวทางของปัญหาที่เกิดขึ้น

5. เพื่อให้รู้จักเปรียบเทียบแนวทางที่เป็นไปได้ระหว่างปัญหาที่เกิดขึ้นกับปัญหาทั้งหมด

6. เพื่อให้ทราบหลักการทำนายเหตุการณ์ หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น

7. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ

4.3 รายวิชา คพ.102 คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (CS102 Computer and information technology) ศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ การเลือกซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้สอดคล้องกับการใช้งาน

วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา (CS102)

1. เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์

2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ให้สอดคล้องกับการใช้งานได้อย่างถูกต้อง

3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรมประยุกต์ในงานด้านต่าง ๆ ได้

4. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ในการใช้งานระบบเครือข่าย

5. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ในการใช้ระบบสารสนเทศ

จากการกำหนดรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปดังกล่าวข้างต้น นักศึกษาจะต้องเรียนทั้งหมด 4 กลุ่มวิชา รวมแล้วไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต

8. การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยพายัพ

เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข

เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาบุคคลให้เต็มตามศักยภาพทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและความสามารถ นอกจากนั้น ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สังคมไทยและสังคมโลกก้าวหน้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ส่งผลไปถึงการแข่งขันอย่างรุนแรง ทำให้การดำรงชีพในสังคมมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของ

ไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร **ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์** (2543, หน้า 1) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

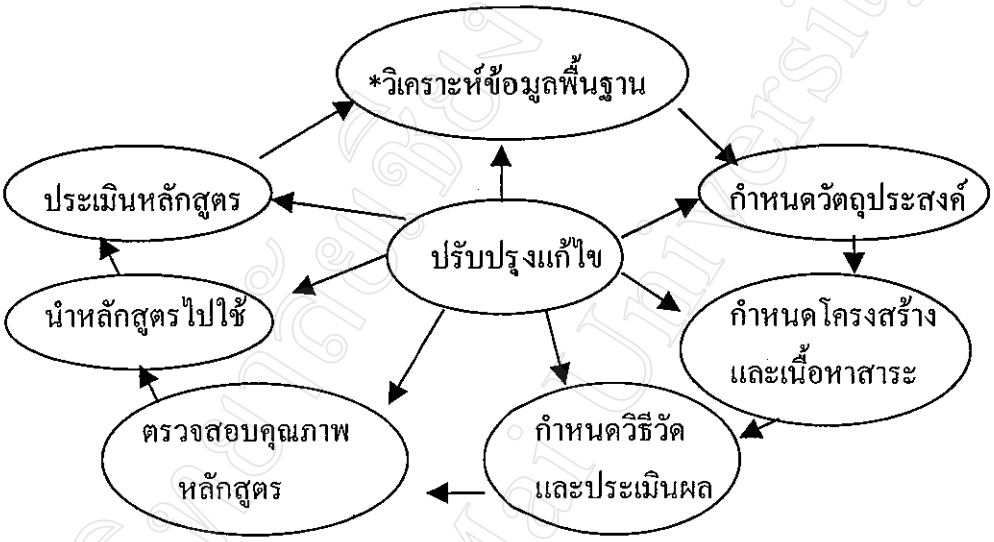

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรนั้น จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อน ซึ่งสามารถหาข้อมูลได้จากการประเมินผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรเดิม เช่น บัณฑิตที่จบการศึกษา ผู้ประกอบการที่ใช้บัณฑิต ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ นักการศึกษา นักสังคม ผู้สอน ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยของหลักสูตรเดิม จากนั้นนำมาวางแนวทางการปรับปรุงและแก้ไข แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการจัดและประเมินผล หลังจากนั้นต้องตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรด้วยการนำไปทดลอง ปฏิบัติ และนำผลที่ได้รับมาปรับปรุงหลักสูตรในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้อย่างแท้จริงต่อไป

มหาวิทยาลัยพายัพได้มองเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับกลยุทธ์ในการเรียนการสอนและปรับปรุงเนื้อหาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้เหมาะสม และสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเสริมสร้างให้นักศึกษามีความพร้อมทุกด้าน มีโลกทัศน์กว้างไกล รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงรอบด้านและรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยพายัพจึงได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งเปิดสอนนักศึกษาทุกหลักสูตรให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย และความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยต่อไป

สาระในการปรับปรุงแก้ไข

1. ปรับลดจำนวนหน่วยกิตจากเดิม 45 หน่วยกิต เป็น 39 หน่วยกิต
2. ปรับปรุงแก้ไขรหัสวิชา ชื่อวิชา และเนื้อหาวิชาใหม่ทั้งหมด

แนวทางในการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยพายัพได้พัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างต่อเนื่อง และล่าสุดในปี พ.ศ. 2540 ได้ปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. จำนวนหน่วยกิต ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2. องค์ประกอบของหลักสูตร
   - ควรมีรายวิชาอะไร แต่ละรายวิชาจะให้จบในตัวเองหรือต่อเนื่องได้
   - ควรมีเนื้อหาอะไรในแต่ละรายวิชา จะเป็น Localization หรือ Globalization
   - ควรเป็นวิชาบูรณาการหรือไม่ จะผสมผสาน บูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันได้อย่างไร
   - นักศึกษาทุกคน (ทุกสาขาวิชา) ควรเรียนพร้อมกันหรือไม่
3. การสอน
   - อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้และประสบการณ์อย่างไร
   - อาจารย์ผู้สอนควรมาจากไหน เช่น จากภาควิชาหรือจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก
   - จะมีวิธีการสอนอย่างไรเพื่อให้นักศึกษาอยากเรียน และให้ได้รับประโยชน์สอดคล้องกับเป้าหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างแท้จริง
   - เนื้อหาวิชาที่สอนควรเน้นอะไร เช่น เน้นวิชาการหรือเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจชีวิต
   - จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือไม่อย่างไร
4. การวัดและการประเมินผล
   - จะวัดอะไร
   - จะวัดอย่างไร
   - เพื่อแสดงให้เห็นว่าการสอนวิชาศึกษาทั่วไปบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

5. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- ผู้รับผิดชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ควรเป็นคณะวิชาหรือมีหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบในการจัดรายวิชา การปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรื่องงบประมาณ
- มีวิธีการอย่างไรบ้างที่จะทำให้อาจารย์อยากสอนวิชาศึกษาทั่วไป
- ควรจัดแผนการศึกษาทั่วไปอย่างไรจึงจะเหมาะสม กล่าวคือ
  1. แบบแยกส่วน : เรียนวิชาศึกษาทั่วไปให้หมดก่อนแล้วจึงเรียนวิชาชีพ
  2. แบบคู่ขนาน : เรียนวิชาศึกษาทั่วไปให้มากในปีที่ 1 แล้วค่อย ๆ ลดลงเมื่อถึงปีที่ 4 ส่วนวิชาชีพจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจนถึงปีที่ 4
  3. แบบผสมผสาน : จัดแบบข้อ 1 + ข้อ 2 โดยให้เรียนวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับการเรียนวิชาชีพในปีที่ 1 และ 2 แล้วเริ่มเรียนวิชาเลือกควบคู่ไปกับการเรียนวิชาชีพในชั้นปีที่ 3 และ 4

ในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ในปีการศึกษา 2540 มหาวิทยาลัยได้กำหนดผู้รับผิดชอบ คือ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ พร้อมด้วยคณบดีทุกคณะในมหาวิทยาลัยพายัพ และแต่ละคณะยังแยกย่อยรายวิชาตามคณะที่สังกัด ซึ่งแต่ละคณะจะพิจารณาปรับปรุงรายวิชาแตกต่างกัน เช่น คณะสังคมศาสตร์ จะกำหนดให้รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นรายวิชาที่สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ของศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ให้เกิดความเชื่อมโยงแบบองค์รวมของชีวิตมนุษย์เชิงคุณภาพ มิใช่การแยกส่วนศึกษา ดังนั้นจึงได้จัดให้มีการประชุมกลุ่มผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อวันจันทร์ที่ 15 กันยายน 2540 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมคณะสังคมศาสตร์ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยอาจารย์ทั้งหมด 7 ท่าน และที่ประชุมได้อภิปรายและพิจารณาร่วมกันถึงเป้าหมายและวิธีการในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ดังรายละเอียด คือ

1. เป้าหมาย

ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ผู้เรียนต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

2. ขั้นตอน

ในการปรับปรุงรายวิชาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ที่ประชุมได้กำหนดวิธีการ คือ

1) ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ให้เป็นวิชาที่มีบูรณาการเชิงสหวิทยาการ

2) กำหนดเนื้อหาและวิธีคิดที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เป็นศาสตร์ประยุกต์เพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยพัฒนามาจากวิชาเดียวเบื้องต้นที่เคยเป็นวิชาศึกษาทั่วไปในอดีต และเพิ่มขึ้นใหม่ ตามประเด็นทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

3) ช่วยกันกำหนดคำอธิบายรายวิชา เค้าโครงการบรรยาย

4) การให้หน่วยกิตแก่วิชาศึกษาทั่วไปตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

3. การบริหารการจัดการหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตร ที่ประชุมได้กำหนดหลักการ คือ

1) มีการเพิ่มวิชาในกลุ่มสังคมศาสตร์ ให้นักศึกษาเลือกเรียนมากขึ้น ได้แก่ วิชาสังคมกับกฎหมาย และวิชาสังคมกับเศรษฐกิจและการเมือง

2) การประเมินผลเพื่อการปรับเปลี่ยนหลักสูตรซึ่งควรทำทุกระยะ 3 ปี

3) การบริหารหลักสูตร ให้ภาควิชาฯ ในคณะสังคมศาสตร์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

นอกจากการปรับปรุงรายวิชาในกลุ่มวิชาที่สังกัดคณะสังคมศาสตร์แล้ว คณะอื่นที่รับผิดชอบการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงรายวิชาศึกษาทั่วไปในสังกัด ซึ่งสรุปผลการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในภาพรวมดังรายละเอียด คือ

ตารางการเปรียบเทียบการปรับปรุงแก้ไข

หลักสูตร พ.ศ.2533	หลักสูตร พ.ศ.2541	หมายเหตุ
จำนวน 45 หน่วยกิต	จำนวน 39 หน่วยกิต	ปรับลดจำนวน 6 หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต	1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต	* ลดลง 1 หน่วยกิต
AS100	AS100	
AS101	AS101	
PS201	PS101	
	AS109	รายวิชาเปิดใหม่
LA101	AS102	

	AS104	รายวิชาเปิดใหม่
PE101	PE101	
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต	3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต	* เพิ่มอีก 1 หน่วยกิต
AP102, AP233	AR100	
	HI102	รายวิชาเปิดใหม่
AP101	AP103	
AM107, AM108	AM100	
	AM107	
3. กลุ่มวิชาภาษา ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต	3. กลุ่มวิชาภาษา ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต	ลดรายวิชาภาษาไทยลง 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต
TH101 , TH102	TH102	
AE101, 102, 201, 202, 203, 205, 209, 211 ตามลำดับ	AE101, 102, 2O1, 202, 203, 205, 209, 211 ตามลำดับ	
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต	4.กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	* ลดหน่วยกิตลง 3 หน่วยกิต
MA101, MA102	MA100	
BI101, BI102, GE101, CH101	GS100	
CS202	CS102	

<u>หมายเหตุ</u> รายละเอียดของการปรับปรุงดูจากภาคผนวก

สภามหาวิทยาลัยพายัพ ได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรนี้ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ 3/2540 เมื่อวันเสาร์ที่ 29 พฤศจิกายน 2540 กับนักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2541 ทั้งนี้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นไป

จากการใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุงแก้ไขข้างต้น มหาวิทยาลัยพายัพ ได้มีการประเมินและจัดทำเป็นรายงาน เมื่อเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2544 ดังสรุปประเด็นสำคัญ คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation)

1.1 การประเมินวัตถุประสงค์ของรายวิชา

1.1.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของรายวิชากับการผลิตบัณฑิตตามปรัชญาการศึกษา พบว่า

รายการปรัชญาการศึกษา	ระดับความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
1. การสร้างบัณฑิตเป็นคนเก่ง มีปัญญา มีความรอบรู้สังคม สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้	ค่อนข้างมาก
2. การรู้จักวิเคราะห์หาเหตุผล และการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน	มาก
3. การเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีสุขภาพจิตดี	น้อย

1.1.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของรายวิชากับหลักวิชาการ พบว่า

รายการ	ระดับความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
1. การเป็นคนมีปัญญา รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ มีความคิดริเริ่ม เห็นการณ์ไกล มีความรู้กว้างในรายวิชาต่าง ๆ มองเห็นความสัมพันธ์ของสาขาวิชา	มาก
2. การเป็นคนมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษา และการรู้จักแก้ปัญหาให้แก่ตนเองและผู้อื่น	ปานกลาง
3. ความตระหนักในความเป็นไทยและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	น้อย

1.1.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า

รายการ	ระดับความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
1. เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับยุคสมัย	มาก
2. การเขียนและการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	มาก
3. ภาควิชาจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	มาก

1.2 การประเมินเนื้อหาสาระ

การประเมินเนื้อหาสาระ พบว่า

รายการ	ระดับผลการประเมิน
1. ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับความต้องการของสังคม	มากที่สุด
3. ประโยชน์ของเนื้อหาวิชาต่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาต่อจำนวนหน่วยกิต	มาก
5. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาต่อความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน	มาก
6. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาต่อความเหมาะสมในการวัดและประเมินผล	มาก
7. เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	น้อย
8. ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชากับเนื้อหาวิชาในรายวิชาอื่น ๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	น้อยมาก

2. การประเมินปัจจัยตัวป้อน (Input Evaluation)

2.1 ด้านอาจารย์และนักศึกษา

การประเมินด้านอาจารย์และนักศึกษา พบว่า

รายการ	ระดับผลการประเมิน
1. อาจารย์มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาและมีความเชื่อมั่นในการสอน	มาก
2. อาจารย์มีความเอาใจใส่ในรายวิชาที่สอน	มาก
3. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ	มาก
4. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	มาก
5. อาจารย์มีความตรงต่อเวลา	มาก
6. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	น้อย
7. จำนวนอาจารย์เพียงพอในภาคทฤษฎี	น้อย
8. จำนวนอาจารย์เพียงพอในภาคปฏิบัติ	น้อยที่สุด

สำหรับการประเมินด้านนักศึกษา พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย ทั้งด้านพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ และความตั้งใจในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2.2 ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

การประเมินด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในระดับมาก คือ แผนการสอน เอกสาร ตำราเรียน และแผ่นใส ส่วนสื่อการสอนที่ใช้ในระดับน้อย ได้แก่ เครื่องขยายเสียง วิทยุ และ เทป

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

การประเมินการบริหารหลักสูตร พบว่า

รายการ	ระดับผลการประเมิน
1. มีการประชุมชี้แจงกับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน	มากที่สุด

รายการ	ระดับผลการประเมิน
2. มีการสำรวจความพร้อมของผู้เกี่ยวข้องก่อนการจัดการเรียนการสอน	มากที่สุด
3. มีการจัดผู้สอนตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์	มาก
4. มีการจัดโปรแกรมการเรียน ตารางสอนและตารางสอบที่เหมาะสม	มาก
5. มีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับอาจารย์	มาก
6. มีการจัดสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การสอนและหนังสือ เพื่อการค้นคว้าที่เหมาะสม	น้อย
7. มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	น้อย

3.2 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การประเมินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า

รายการ	ระดับผลการประเมิน
1. มีการวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	มากที่สุด
2. มีการแจ้งหลักเกณฑ์ และวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	มากที่สุด
3. มีการให้นักศึกษาประเมินผลการสอนของอาจารย์	มากที่สุด
4. มีความชัดเจนในการให้คะแนนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	ปานกลาง
5. มีการแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบ	ปานกลาง
6. มีการนำผลการประเมินของนักศึกษามาปรับปรุงการเรียนการสอน	ปานกลาง

จากการประเมินดังกล่าว ทำให้ทราบข้อมูลว่ามหาวิทยาลัยพายัพจะต้องปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้สร้างคนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาพจิตดี ต้องเพิ่มเนื้อหาในด้านการสร้างความตระหนักในความเป็นไทย และการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอในภาคปฏิบัติ ต้องจัดสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การสอน และหนังสือเพื่อการค้นคว้าที่เหมาะสมและต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

9. การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

แนวโน้มการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะมีผลต่อผู้เรียน ซึ่งสามารถแยกได้ ดังนี้ (อ้างใน ชมพูนุช รัตนา. 2538, หน้า 6)

1. จำนวนผู้เรียน
2. คุณภาพของผู้สอน ต้องให้เข้าใจปรัชญาศึกษาทั่วไปชัดเจนให้มี Interaction ในห้องเรียน
3. วิธีการสอน ต้องสัมพันธ์กับผู้สอน กลุ่มใหญ่/เล็ก ต้องเน้นให้นักศึกษารู้จักกัน เพื่อรู้แนวคิดของต่างสาขา
4. สื่อการเรียนการสอน เน้นการศึกษาด้วยตนเองของนักศึกษา อาจใช้งบประมาณที่สูง
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจมีทัศนศึกษาเพื่อให้เห็นความเป็นไป
6. การวัดและประเมินผล ต้องเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย นักศึกษาจะเรียนเพื่อความรู้มิใช่เรียนเพื่อให้สอบได้

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของทบวงมหาวิทยาลัย ได้ "กำหนดรูปแบบการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา 2539" ไว้ดังนี้
(อ้างใน ชุติมา สุวรรณทะ, 2540, หน้า 19)

ด้านการเรียนการสอน

1. ผู้สอนควรเป็นผู้รู้ เข้าใจปรัชญาของวิชาศึกษาทั่วไปเป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ในรายวิชาที่สอน มีวิธีการสอนหลายรูปแบบ ใช้สื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และควรสอนเป็นทีม
2. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมความรู้
3. วิธีสอน สอนให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิจารณ์ หาเหตุผล หาวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน

4. อุปกรณ์การสอน ตำราหาให้เพียงพอ และควรใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสม และมีคุณภาพ

ด้านผู้เรียน

1. ควรจัดให้นักศึกษามีจำนวนพอเหมาะในแต่ละชั้น
2. ควรปรับพื้นความรู้ของนักศึกษาให้เท่าเทียมกันก่อนการเรียนวิชาศึกษาทั่วไป
3. สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไป

ด้านการวัดและประเมินผล

1. จัดอบรมให้ผู้สอนมีความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล
2. ควรวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การติดตามผลการทำงานนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ **กาญจนา นาคสกุล** (อ้างใน พรรณี อวนสกุล, 2542, หน้า 2) ได้กล่าวถึงการสอนรายวิชาเกี่ยวกับภาษาต่าง ๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ว่า " ไม่มีที่ใดในโลกที่ไม่ใช้ภาษาเป็นสื่อ" ดังนั้นการเรียนการสอนจึงควรมุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถทางภาษาเป็นอย่างดี ดังเช่น

1. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยควรมีจุดมุ่งหมาย คือ
   1) ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ
   2) เป็นพื้นฐานของการหาความรู้อื่น ๆ ในเบื้องต้น
   3) การใช้ภาษาไทยที่เหมาะสมและถูกต้องย่อมแสดงความเป็นบัณฑิตหรือผู้มีการศึกษา (Educated man) ซึ่งต้องมีการฝึกฝนทางด้านต่าง ๆ ดังนี้
      - ให้รู้จักอ่าน ฟัง แล้วจับประเด็นได้ เช่น วิชาย่อความ
      - ให้รู้จักจดจำเรื่องได้
      - ให้รู้จักวิเคราะห์และแสดงเหตุผลด้วยภาษาได้
      - ให้มีความรู้ทางภาษาไทยที่ถูกต้อง
      - ให้รู้จักใช้ภาษาไทยได้ดีในสังคม
2. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ควรมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำไปใช้ในสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะ Globalization และเป็นสังคมข่าวสารที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนภาษาอังกฤษ คือ

1. เพื่อให้นักศึกษาติดต่อสื่อสารในระดับพื้นฐานได้เข้าใจ
2. สามารถอ่านได้เข้าใจบ้าง
3. สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง

สำหรับการเพิ่มความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ควรทำดังนี้

1. เพิ่มการเขียน (โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ) มากขึ้น
2. ส่งเสริมให้มีการใช้ข้อสอบแบบอัตนัย เพราะข้อสอบปรนัยนอกจากเป็นการไม่ฝึกฝนทักษะด้านการเขียนแล้ว ยังสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาด้วย

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น

สุทัศน์ ยกส้าน (อ้างใน พรรณี อวนสกุล, 2542, หน้า 3) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า ต้องมุ่งให้รู้วิธีการ หลักการทางวิทยาศาสตร์ ประวัติความเป็นมาทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงวิธีการและความสามารถของมนุษย์ในการศึกษาค้นคว้า สำหรับวิธีการสอนควรเชิญวิทยากรด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ในลักษณะกรณีศึกษา(Case study) การจัดการเรียนการสอนไม่ควรแยกสอนนักศึกษาระหว่างสายวิทยาศาสตร์กับสายศิลปศาสตร์ ควรเรียนร่วมกันและมีเนื้อหาการสอนร่วมกันได้ ตัวอย่าง เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ในอารยธรรม จัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป นักศึกษาควรรู้วิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์ว่ามีการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างไร มีวิธีคิดทางวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างไร ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งเชิงบวกและเชิงลบอย่างไร พยายามอธิบายให้เป็นลักษณะสหวิทยาการ สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ควรสอนให้นักศึกษาตระหนักว่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ควรสอนเป็นลักษณะกรณีศึกษาที่เห็นภาพชัดเจนของการใช้ประโยชน์ ไม่ใช่สอนสูตร กฎเกณฑ์ที่มีตัวเลข สมการยาว ๆ ทำให้น่าเบื่อ

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

สำเริง บุญเรืองรัตน์ (อ้างใน พรรณี อวนสกุล, 2542, หน้า 3) ได้กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การพัฒนาผู้สอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนต้องมีการวางแผนอย่างดีตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

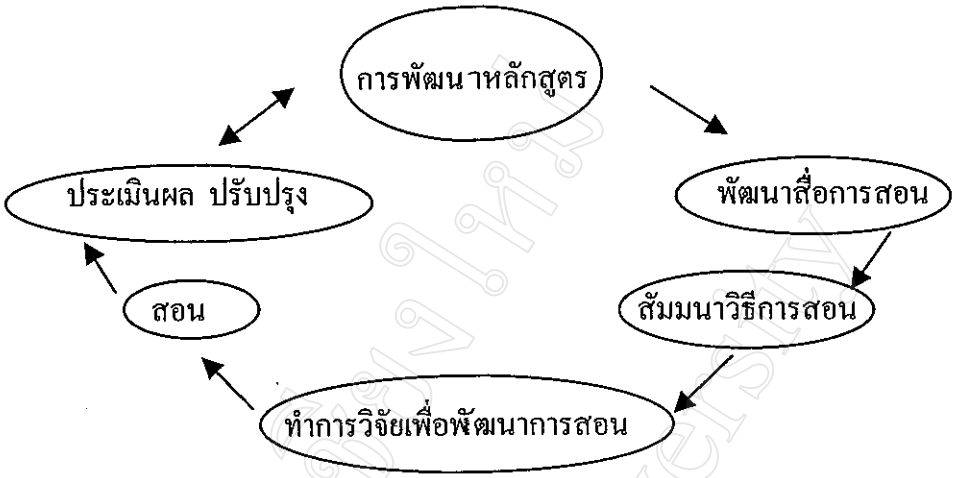

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ผู้สอนต้องพัฒนาสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์ของการสอน ซึ่งสื่อการสอนนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ดังนั้น สื่อการสอนจึงควรได้รับการพัฒนาให้สามารถนำมาใช้ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะอย่างแท้จริง นอกจากการพัฒนาสื่อการสอนแล้ว ผู้สอนยังควรสัมมนาวิธีการสอนเพื่อเลือกเทคนิควิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และควรทำการวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ หรือสื่อใหม่ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเมื่อได้ข้อมูลที่เหมาะสมแล้วผู้สอนจึงควรนำมาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

วิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา

สำหรับวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้สอนจะทำการสอนได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหลักจิตวิทยาต่าง ๆ มากทีเดียว ซึ่ง เสริมศรี ไชยศร (2539, หน้า 27-28) กล่าวในหลักจิตวิทยาทั่วไปที่ใช้ใน การสอน 12 ประการ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในหลายด้าน แม้ว่าจะจัดกลุ่มคล้าย กลุ่มที่ผู้เรียนมีความสามารถระดับเดียวกัน (homogeneous grouping) แล้วก็ตาม ผู้เรียนมีพื้นฐานต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านความเข้าใจ ทักษะ ความรู้สึก เจตคติและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) และเกี่ยวกับครูของผู้เรียน มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอน

3. การเรียนรู้อาจหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งก็คือ ผลผลิตของประสบการณ์การเรียนนั่นเอง

4. การเรียนรู้นั้นต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง

5. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่ยอมรับว่ามีประโยชน์หรือมีความหมาย

6. การเรียนรู้จะดีขึ้นเมื่อผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนของตน

7. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางกายภาพ

8. การเรียนรู้อย่างลึกซึ้งมักเกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีการประยุกต์การเรียนรู้ ในสถานการณ์ที่เหมือนจริงมากที่สุด

9. ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจอยากเรียน ถ้าสามารถโยงสิ่งที่เรียนใหม่กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมได้

10. ผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจ ถ้ามีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอ

11. ผู้เรียนมักเกิดแรงจูงใจอยากเรียนถ้ารู้สึกว่าครูยอมรับ

12. ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนมากขึ้น ถ้าเข้าใจและยอมรับจุดมุ่งหมายของการเรียน

นอกจากผู้สอนต้องใช้หลักจิตวิทยาในการสอนแล้ว ผู้สอนยังต้องรู้จักพัฒนาตนเองทั้งในด้านการปรับปรุงบุคลิกภาพ ความรู้ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ รวมทั้งเทคนิควิธีต่าง ๆ ซึ่ง **เสริมศรี ไชยศร** (2539 หน้า 2) กล่าวถึง **บทบาทครู** ไว้ว่า

ครูมีบทบาททำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และความรู้สึกนึกคิดใหม่หรือดีขึ้น มากขึ้น หรือเหมาะสมขึ้น ครูจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนและกรรมวิธีในการสอนเป็นอย่างดี ครูดีนั้นไม่ใช่จะมีแต่เพียงความรู้และทักษะเพื่อการสอนเท่านั้น แต่จะต้องมีความอดทนอย่างพอประมาณทีเดียว ผลงานของครูที่บังเกิดเป็นผลดีแก่ตัวลูกศิษย์ เป็นสิ่งที่ทำให้ครูผู้มีวิญญาณครูมีความสุขที่สุด เพราะครูที่ดีมิใช่แต่รักวิชาความรู้ของตนเองเท่านั้น ความสำเร็จของครูมิใช่อยู่ที่การรู้มาก รู้ดี รู้สูง แต่อยู่ที่ความสามารถในการสอนความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจมากกว่าครูสอนคน ดังนั้น งานรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ของครู จึงอยู่ที่ตัวลูกศิษย์และการเรียนของเขา ผู้เรียนเองอาจจำเนื้อหาวิชาหรือกระบวนวิชาที่ครูสอนไม่ได้แต่สิ่งที่ผู้เรียนจะจำได้ก็คือ ครูและความเป็นครูของครูนั่นเอง การที่ครูสอนอบรมเยาวชนนั้นนับเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่ครูพึงทำได้เพื่อสังคมมนุษย์ ผู้ที่เป็นครูจึงควรเชื่อและนับถือตนเอง เชื่อในคุณค่าของสิ่งที่ครูกำลังพยายามทำให้สำเร็จ สิ่งนั้นได้แก่ สอนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้อันจะทำให้ผู้นั้นปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั้งหลายทั้งปวง

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ต่อรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง แต่มีผู้วิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อสร้างคุณลักษณะบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ

สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2538) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เมื่อนิสิตเรียนวิชาศึกษาทั่วไปแล้วจะเป็นผู้มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยสามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างดีและสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้

2. เป็นผู้มีสุนทรียารมณ์ โดยจะต้องเป็นผู้มีอารมณ์อันประณีตละเอียดอ่อน เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของศิลปะที่มีต่อชีวิตและสังคม เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของดนตรีที่มีต่อชีวิตและสังคม เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมที่มีต่อชีวิตและสังคม

3. เป็นผู้มีโลกทัศน์กว้างไกล โดยจะต้องเป็นผู้เข้าใจปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของไทยและของโลก เข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและอารยธรรมของไทยและชาติอื่นๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เข้าใจความสำคัญของกระบวนการจัดการทางธุรกิจในสังคมปัจจุบัน

4. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต โลกและจักรวาล เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เข้าใจการสื่อสารด้วยคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

5. เป็นผู้มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ โดยสามารถเสริมสร้างรักษาสมรรถภาพและสุขภาพ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางกายและทางจิต

6. เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล โดยจะต้องเป็นผู้ที่สามารถตั้งคำถามและแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้ สามารถคิดและเชื่อมโยงสิ่งที่คิดได้อย่างมีเหตุผลสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้ สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม สามารถเลือกและสังเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อใช้อย่างเหมาะสม กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเรียนรู้อยู่เสมอ

7. เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยจะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น เชื่อมั่นในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองได้ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความละอาย

และเกรงกลัวต่อการทำผิด ประพฤติตนให้เป็นผู้ตามและผู้นำที่ดี มีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาสังคม

นอกจากนี้ **ฟองจันทร์ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา** (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การกำหนดกระบวนวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ
   1.1 กำหนดให้เลือกเรียนกระบวนวิชาใด ๆ ก็ได้ จากคณะวิชาพื้นฐาน
   1.2 กำหนดกลุ่มกระบวนวิชาจากคณะวิชาพื้นฐาน ให้เลือกเรียนตามจำนวนหน่วยกิตที่ต้องการ
   1.3 กำหนดกระบวนวิชาบังคับให้เรียนตามจำนวนหน่วยกิตที่ต้องการ

กระบวนวิชาที่ถูกกำหนดไว้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปดังกล่าว เกือบทั้งหมดเป็นกระบวนวิชาที่เปิดสอนโดยคณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ โดยแต่ละสาขาวิชาจะพิจารณากำหนดกระบวนวิชาที่เชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล ส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนวิชาระดับ 100-200 และจะถูกกำหนดให้เรียนในช่วง 2 ปีแรกของการศึกษา

2. การจัดหน่วยกิตและกระบวนวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา คณะ สาขาวิชาต่าง ๆ ได้กำหนดให้สอดคล้องกับเกณฑ์ วัตถุประสงค์และความหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปแล้ว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและความเชื่อเกี่ยวกับหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยมากในประเด็น ต่อไปนี้

วัตถุประสงค์	มุ่งให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
ลักษณะกระบวนวิชา	มีลักษณะให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างในการใช้ชีวิตในสังคม และสิ่งแวดล้อม
การจัดหลักสูตร	จัดเป็นกระบวนวิชาบังคับส่วนหนึ่งที่นักศึกษาทุกคนทุกสายต้องเรียนและจัดอีกส่วนหนึ่งให้นักศึกษาได้เลือกเรียน
การบริหารหลักสูตร	ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนประเภทวีดีทัศน์และจัดทำเอกสารหรือชุดการเรียน

การพัฒนาหลักสูตร	การจัดให้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นระยะ ๆ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยมากในประเด็น ต่อไปนี้

การตอบสนองของการจัดหลักสูตร การให้บริการกระบวนวิชาศึกษาทั่วไป ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของสาขาวิชาต่าง ๆ

ลักษณะของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	เป็นกระบวนวิชาบรรยาย มี 3 หน่วยกิต
รูปแบบการนำกระบวนวิชามาจัด	กำหนดกลุ่มกระบวนวิชาในคณะที่ให้บริการกระบวนวิชาพื้นฐานจำนวนหนึ่ง แล้วให้เลือกเรียนตามความต้องการ
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงได้	เป็นผู้มีความรอบรู้และมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
การพัฒนาหลักสูตร	มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

ในด้านการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป **เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ** (2538) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "พัฒนาการหลักสูตรศึกษาทั่วไปทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" สรุปผล ดังนี้

การพัฒนาการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่รวมจุดมุ่งหมายของหมวดศึกษาทั่วไปทางสังคมศาสตร์ ในจุดมุ่งหมายรวมของหมวดศึกษาทั่วไป ดังนั้นในการศึกษาจุดมุ่งหมายและพัฒนาการของหมวดวิชาดังกล่าวจะศึกษาผ่านหมวดศึกษาทั่วไปโดยรวม) และปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ความสำคัญและกำหนดจุดมุ่งหมายในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างในแขนงวิชาต่างๆ นอกเหนือจากวิชาชีพที่นักศึกษาเรียนเป็นวิชาเอก เป็นหมวดวิชาที่ทำให้ผู้สอนเป็นคนที่สมบูรณ์ มีทั้งปัญญา และคุณธรรม สามารถดำรงตนในฐานะสมาชิกที่ดีมีคุณค่าเป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งกล่าวได้ว่า เป้าหมายดังกล่าวตอบสนองต่อปรัชญาการจัดสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

ในด้านพัฒนาการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหมวดศึกษาทั่วไป พบว่าถึงแม้สถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง เมื่อเริ่มแรกจะมีจุดมุ่งหมายในการกำหนดหมวดวิชาดังกล่าวเป็นพื้นฐานวิชาชีพ แต่ต่อมาก็มีการปรับเปลี่ยนเป็นหมวดวิชาที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ของวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง ไม่ใช่เป็นพื้นฐานวิชาชีพเช่นดังในอดีต

การพัฒนาการเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไปทางสังคมศาสตร์ รูปแบบการจัดหลักสูตรศึกษาทั่วไปทางสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนมี 2 รูปแบบ คือ แบบบังคับร่วมและแบบบังคับกระจายสัดส่วนรายวิชา

ลักษณะเนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไป ที่จัดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่างๆ มีรูปแบบสำคัญๆ จำแนกได้ 4 ลักษณะ

1. ลักษณะวิชาเป็นวิชาเดี่ยวเบื้องต้น กลุ่มวิชาสำคัญประเภทนี้ ได้แก่ สังคมวิทยาเบื้องต้น หลักรัฐศาสตร์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย จิตวิทยาทั่วไป เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น และหลักการบัญชีเบื้องต้น

2. ลักษณะวิชาเป็นวิชาผสมผสาน กลุ่มวิชาสำคัญ ได้แก่ มนุษย์กับสังคม สังคมกับการปกครอง สังคมกับกฎหมาย สังคมกับเศรษฐกิจ อารยธรรมไทย

3. ลักษณะวิชาเป็นวิชาประเภททักษะ กลุ่มวิชาสำคัญ ได้แก่ พลศึกษา การใช้ห้องสมุด ระเบียบวิธีวินัยในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. ลักษณะวิชามีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมไทยเช่น วิชาวัฒนธรรมไทย สังคมและการปกครองไทยวิวัฒนาการเศรษฐกิจไทยสมัยใหม่ สภาพและปัญหาของธุรกิจในประเทศไทย

ในส่วนการใช้ประโยชน์จากรายวิชาศึกษาทั่วไปนั้น **สงคราม เชาวน์ศิลป์ และคณะ** (2542) ได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์เกี่ยวกับการนำกระบวนวิชาศึกษาทั่วไป ไปใช้ประโยชน์ ในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งผู้ตอบแบบสำรวจมีความเห็นต่อการเรียนกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปว่า การเรียนกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปก่อให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 5 ประเด็น คือ มองเห็นความเชื่อมโยงในความรู้แขนงต่างๆ ให้ความรู้ที่เรียนอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมได้หลายแง่มุม ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง เผชิญความเป็นจริงในโลกปัจจุบันได้ และมีทักษะในการคิดวิพากษ์วิจารณ์ และอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนความเห็นต่อการเรียนกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปคณะมนุษยศาสตร์ว่าก่อให้เกิดพฤติกรรมในด้านลบมีน้อย คือนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่นไม่ได้ ถูกครอบงำความรู้และความคิด เกิดความสับสน และรู้สึกกังวลและเครียดเพิ่มขึ้น แสดงว่าโดยภาพรวมกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปนั้นได้ตอบสนองวัตถุประสงค์ค่อนข้างสูงสมควรที่จะดำเนินการต่อไป โดยมีการปรับปรุงบางส่วนในด้านเนื้อหากระบวนวิชา วิธีการสอน การสอบและการประเมินผล

ส่วนด้านพฤติกรรมและความคิดเห็นโดยรวมพบว่า ส่วนมากเห็นความสำคัญของกระบวนวิชาศึกษาทั่วไปที่สามารถสร้างทักษะความเป็นมนุษย์ที่ คิดเป็น ทำเป็น กระบวนวิชาเหล่านี้มีผล

ทางบวกต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตในสังคมในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญและมีส่วนให้แต่ละคนสามารถดำเนินชีวิตด้วยความสามารถของตนเองได้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่ากระบวนวิชาที่มีส่วนทำให้มีประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์สูงที่สุด ตามลำดับ คือ HUGE103, HUGE104, HUGE105, HUGE107 และ HUGE106 เมื่อพิจารณากระบวนวิชาต่างๆ แล้วจะเห็นว่ากระบวนวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในอันดับต้นๆ เป็นกระบวนวิชาที่มีธรรมชาติค่อนข้างเน้นให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีผลต่อการเสริมสร้างความคิด การกระทำด้วยตนเอง มีการครอบงำความคิดค่อนข้างต่ำ ซึ่งแตกต่างจากบางกระบวนวิชาที่มีลักษณะของความเป็นรูปแบบ มีความยืดหยุ่นน้อย มีเนื้อหาและกิจกรรมที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าจำเป็นต้องปฏิบัติตามรูปแบบ ไม่มีอิสระในการดำเนินกิจกรรม หรือมีเนื้อหาที่ต้องศึกษามาก ดังนั้นจึงเป็นกระบวนวิชาที่ผู้ตอบอยากจะเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาก ส่วนกระบวนวิชา HUGE106 เพิ่งจัดการเรียนการสอนเป็นครั้งแรก มีผู้เรียนน้อย จึงจัดอยู่ในอันดับสุดท้าย

และสิ่งที่ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้ปรับปรุงอย่างเด่นชัด คือ เนื้อหากระบวนวิชา/หลักสูตร วิธีการสอน วิธีการสอบ/ข้อสอบ ผู้สอน และการนำไปใช้ประโยชน์ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้การเรียนการสอนกระบวนวิชาต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สำหรับการใช้ประโยชน์จากรายวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ภาษาและการฝึกทักษะการเขียนนั้น **บังอร สว่างวโรรส** (2526) ได้สำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปผล ดังนี้

ด้านการนำความรู้และการใช้ประโยชน์ บัณฑิตได้นำความรู้จากวิชาภาษาอังกฤษขั้นสูงสำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี 2 ไปใช้ในปริมาณน้อยเกือบปานกลาง และใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในระดับปานกลาง

ด้านเกี่ยวกับเรื่องที่จัดสอน บัณฑิตร้อยละ 43.01 ต้องการให้สอนการเขียนรายงานเพิ่มเติม และบัณฑิตร้อยละ 39.78 ต้องการให้สอนการเขียนจดหมายสมัครงาน

ด้านการฝึกหัดเขียนในเรื่องต่างๆ บัณฑิตร้อยละ 51.61 เห็นว่าการให้ฝึกหัดเขียน ประเภทการเขียนทางธุรกิจที่มีอยู่ในหลักสูตรมีน้อยไป ร้อยละ 30 ต้องการให้ฝึกหัดเขียนมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปนั้น มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะการศึกษาวิชาชีพอย่างเดียวจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้แคบ มีทักษะเฉพาะการประกอบอาชีพ แต่ไม่มีภูมิคุ้มกันต่อการปรับตัวในสังคมของการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการก้าวให้ทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งนี้เพราะการมีความรู้เฉพาะทางนั้นเป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องเสริมด้วยความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น ทักษะทางภาษา ความซาบซึ้งต่อศิลปะและดนตรี ความรู้สึกต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ความมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ความเข้าใจต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ความเป็นคนมีคุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นคนมีความรับผิดชอบต่อสังคม และความเป็นคนมีกระบวนการในการคิด แก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และต้องมีการวางแผนอย่างดี โดยเริ่มต้นจากการตั้งเป้าหมายก่อนว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะในด้านใดบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเผชิญความเป็นจริงและความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันได้ หลังจากการกำหนดเป้าหมายแล้วต้องกำหนดเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาเฉพาะด้าน วิชาทักษะ และวิชาผสมผสาน เพื่อให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในบางรายวิชา นอกเหนือจากรายวิชาที่บังคับให้เรียน หลังจากนั้นต้องกำหนดวิธีการสอนและการประเมินผล โดยยึดหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ทักษะทางภาษา ทักษะการคิด ทักษะการปฏิบัติ ทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง รวมทั้งการฝึกให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอันเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการจำที่คงทนและสามารถเรียกใช้ได้ในยามที่ต้องการ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นคน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อการใช้คุณลักษณะเหล่านี้ในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาประเทศควบคู่ไปกับความรู้ในหลักสูตรหมวดวิชาชีพต่อไป